СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 87. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 14-го КВІТНЯ 1951. No. 87. JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, APRIL 14, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

МЕК АРТУР ВИЇЗДИТЬ ДО ЗДА У ПОНЕДІЛОК

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ, ЩО РЕСПУБЛІКАНЦІ ВИКОРИСТАЮТЬ ЙОГО ПРОТИ НЬОГО; ІНШІ КАЖУТЬ, ЩО ВІН НЕ ПІДІЙМЕТЬСЯ ТАКОЇ БОРОТЬБИ.

За вістями з Токіо і з Вашинґтону з 12 квітня генерал Доґлес МекАртур виїде літаком разом з жінкою і своїм синком та зі своїм оточенням — разом 11 осіб — до Злучених Держав у понеділок; по дорозі вступить до Гаваїв, а у вівторок приїде до Сан Франсіско. Після спочинку пуститься негайно в дорогу до Вашинґтону, де мабуть він зустрінеться з обома палатами Конґресу, одначе не на спільній сесії в Капітолю, а на звичайнім зібранні конґресменів в конґресовій бібліотеці, як це зробив був недавно ген. Двайт Д. Айзенгавер. Початковий запал республіканців, щоб використати МекАртура для підтримки їхньої політики у відношенні до Далекого Сходу, пригас.

Президент Труман сказав своєму оточенню, що він передбачував вороже настороження публіки після звільнення. МекАртура з його становища верховного командувача військ Об'єднаних Націй, одначе він не мав іншого вибору. Рішення відправити ген. МекАртура дозріло в умі президента ще 4 квітня, коли він прочитав телеграму пресової служби про лист МекАртура до провідника конґресової меншини Джозефа В. Мартіна, в якому він домагався зосередження збройних американських сил для війни проти комуністів в Азії замість в Европі. Цей лист був останньою спонукою для президента зробити якийсь вирішний крок для закінчення двоїстої американської політики на Далекому Сході і для підтримання цивільної влади президента над авторитетом військовика.

Мек Артур не бажає внутрішньої боротьби.

Сенатор Воррен Дж. Маґнусон, демократ, який після відвідин Японії й Кореї перебуває в Токіо, виявив крізь радіо, що з розмови з ген. МекАртуром він набрав переконання, що генерал не настроєний до боротьби проти когось або проти чогось. Він тільки хоче передати конґресменам свої критичні завваги про положення на Далекому Сході на те, щоб американський нарід був краще поінформований і що б легче можна було знайти якийсь вихід з цього важкого положення. МекАртур не хоче виголошувати промови тільки в приязнім тоні дати відповіть на різні питання, які могли б ставити йому конґресмени.

Сен. Тефт закидає Трумановi підтримування аґресії.

У радієвій промові до нації сен Роберт А. Тефт, провідник республіканської політики в Конґресі, заявив, що „нещасні політичні потягнення" адміністрації Трумана упродовж останніх 18 місяців „додали аґресорам відваги до поширення війни на більші розміри в майбутності". Тефт признав, що поведінка ген. МекАртура була того роду, що виставляла його на ризик відправлення, одначе він робив це зі страху, що Труман хоче закінчити війну в Кореї угодовством. Відставка ген. МекАртура це удар для кожної людини й країни на Далекому Сході, які надіялися аґресивного наставлення проти походу комунізму. Це теж заохота для кожного комуніста на Далекому Сході й по цілому світі, а водночас ослаблення нашого становища на Сході—твердив сенатор.

Сен. Кеннет С. Веррі, інший провідник республіканців у сенаті, у радієвій промові сказав, що „Злучені Держави ведуть Труманову війну" і висловив домагання, щоб дати МекАртурові нагоду висловити свої думки перед судом народу.

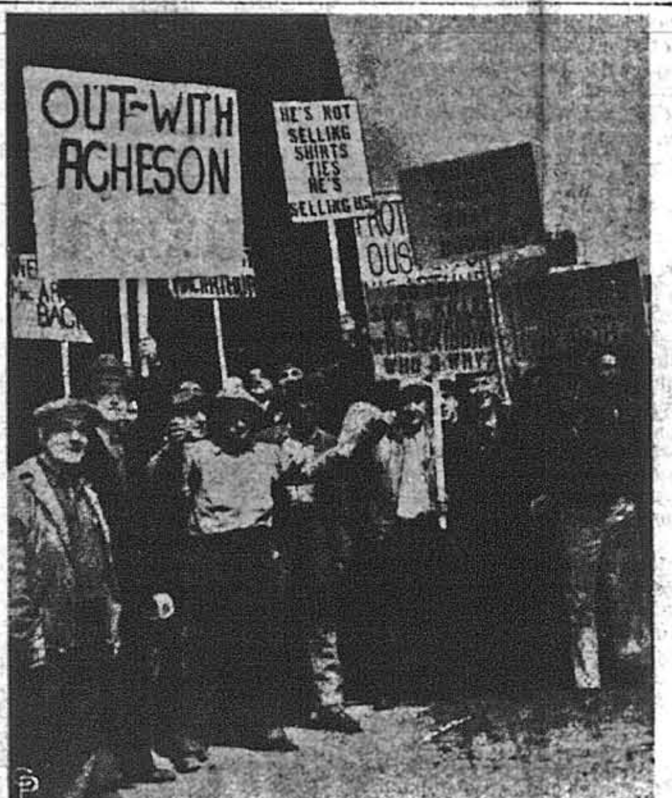
Республіканці рахують кількість протестів проти політики Трумана.

Республіканська конґресова комісія для публікацій призбирала до год. 6 ввечір у четвер вісті про телефонічні і телеграфічні протести до Білого Дому і на руки конґресменів проти звільнення МекАртура з його становища. Комісія заповідає, що до кінця тижня наспіє таких протестів 100,000. З дотеперішних обчислень показується, що президентове становище одобрили 334 телеграми, 32 листи і 13 телефонічних повідомлень. Протестів наспіло телеграфічно 42,024, листовно 5,986, телефонічно 1,776. У деяких телеграмах і листах появилися домагання поставлення президента під конституційний суд („імпічмент"). Таких домагань, як кажуть республіканці, наспіло загалом 32,869.

Враження після промови президента.

За спостереженням щоденника Ню Йорк Таймс в околиці Ню Йорку промова президента Трумана, виголошена в середу ввечір до населення, злагіднила перший настрій публіки після відставки ген. МекАртура. Спостереження переводить Маркетскоп Рісерч Компані в Нюарку. Телеграфічні вісті з різних міст, які подають пресові агенції, виказують мішані настрої, одначе загалом виявляють переконання публіки, що нема підстави до поставлення президента під коституційний суд тому, що президент має законне право відправляти командантів. Провідні республіканські газети зайняли стримане становище, підтримуючи право президента. Республіканський щоденник Ню Йорк Геральд Трибюн підтримує засадничо президентову політику на Далекому Сході і висловлює йому признання за змагання до зльокалізування війни без угодовства.

● **На втримання персоналу** Білого Дому і його обстанови підвищено в бюджеті на наступний рік дотацію на дол. 49.000. Ціле втримання буде коштувати в наступному році дол. 315,600.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВІДСТАВКИ ГЕН. М'АРТУРА. Понад 2,000 портових робітників в Ню Йорку, що належать до Американської Федерації Праці, демонстрували вчора проти останнього рішення президента Трумана, виявляючи свої симпатії до ген. МекАртура.

ГЕН. М'АРТУР ВІДБУВ НАРАДИ З ГЕН. РІДЖВЕЄМ

Токіо, 13. квітня. — Звільнений з посту головного команданта на Далекому Сході ген. Доґлес Мек Артур відбув вчора довшу конференцію зі своїм наступником на цьому пості, ген. Метью Ріджвеєм, що в тій цілі прилетів з фронту в Кореї разом зі секретарем Армії, — Френком Пейсом. Наради відбулися в приміщеннях американської амбасади і хоча їх подробиці невідомі, ген. Ріджвей опісля заявив, що він мав „дуже приємну розмову" з дотеперішнім своїм зверхником. Ген. Ріджвей безпосередньо після того знову вернувся на фронт до Кореї, де залишиться аж до приїзду свого наступника на пості команданта Восьмої Армії, ген. Джеймса Ван Фліта. Здогадуються, що темою вчорашніх нарад між ген. Мек Артуром і ген. Ріджвеєм була теж справа повороту ген. Мек Артура до Злучених Держав, що мало б наступити вже в найближчий понеділок. Ген. Мек Артур відлетить своїм літаком разом з родиною і по дорозі зупиниться тільки на Гаваях і в Сан Франсиско, а опісля полетить безпосередньо до Ню Йорку. Японський премієр Йошіда вчора, після спеціяльного засідання уряду, повідомив, що він дістав від уряду Злучених Держав запевнення, що американська політика відносно Японії в нічому не зміняється та що Злучені Держави продовжуватимуть зусилля, щоби ще в цьому році підписати мировий договір. В цій справі вже заповіджено нову поїздку до Японії спеціяльного висланника президента Трумана, Фостера Доллеса. Йошіда запевнив Америку, що теж Японія продовжуватиме максимальну співпрацю зі Злученими Державами.

ГЕН. МЕК АРТУР НЕ ПЕРЕХОДИТЬ НА ПЕНСІЮ

Вашинґтон. — Ген. армії Доґлес МекАртур буде діставати повну генеральську платню не зважаючи на те, що він звільнений зі становища команданта. Так само він буде діставати інші побори, призначені для генерала, що має п'ять зірок. Це відноситься теж до всіх інших генералів його ранґи. Платня їх виносить $18,761 річно, а крім того вони дістають ще доплати на особисті видатки по $5.000 річно. Крім ген. МекАртура мають ще ранґу п'ять-зіркових ґенералів: Джордж Маршал, який має першенство перед МекАртуром; дальше Двайт Д. Айзенгавер і Омар Н. Бредлі. Таких генералів втримується на постійній платні, щоб їх можна відкликати з нечинного стану до активної служби, якщо зайде потреба. — При звільненні МекАртура з його становищ през. Труман ужив тільки 124 слів, а з них 22 були присвячені на вичислення почесних відзначень. Повідомлення про звільнення треба було проголосити в год. 1 після півночі, з уваги на етикету. У Токіо була тоді 3 год. сполудня, отже треба було полагодити таку важливу справу задня.

ШІСТЬ РОКІВ ТРУМАНА В БІЛОМУ ДОМІ

Вашинґтон, 12 квітня. — Сьогодні минуло шість років, від коли Ґері С. Труман обняв становище найвищого урядовця Злучених Держав у Білому Домі. Коли 12 квітня 1945 р. наспіла з Ворм Спрінґс, з Джорджії, телеграма, що през. Френклин Д. Рузвелт помер, Труман перебував тоді на Капітолю, як віцепрезидент і предсідник сенату. Він приїхав до Білого Дому негайно, щоб скласти присягу на уряд президента в год. 7:09 ввечір. У шостому році свого урядування він найшовся в такому скрутному положенні, в якому мабуть не був ні один президент Злучених Держав від проголошення незалежности.

ДАЛЬШИЙ ЗАКОРДОННИЙ ВІДГОМІН НА ВІДСТАВКУ ГЕН. М'АРТУРА

Париж, 13 квітня. Вітставка ген. МекАртура з посту головного команданта американських і аліянтських збройних сил на Далекому Сході та зв'язані з цим противорічності в американській і закордонній політиці продовжують бути предметом максимального заінтересування в світі, як в урядових і військових, так і в суспільних колах. Франція і Анґлія вже недвозначно виявили свою думку, яка піддержує та одобрює становище президента Трумана. Совєтська преса в своїх перших коментарях до події твердить, що відставка ген. МекАртура тільки потверджує „замішання в таборі американських паліїв війни", але рівночасно додає, що це в нічому не змінить „імперіялістичної політики Вол-стріту". Газета „Красний Фльот" обвинувачує ген. МекАртура, що він окремо інтересувався бактеріологічною війною та що американська фльота мала навіть перевести відповідну пробу на канадійських ескімосах. Натомість комуно-китайська преса добачує у відставці ген. МекАртура „дальший крок до перемоги" над „аґресивними плянами" Злучених Держав.

● **Вісім націоналістів засудили** на тюрму 6-11 років у Порто Ріко. Вони підняли ребелію восені 1950 р. і здемолювали поштовий будинок в Яюя.

ПІДГОТОВКА АМЕРИКАНСЬКО-ДАНСЬКОГО ДОГОВОРУ В СПРАВІ ҐРЕНЛЯНДІЇ

Копенгаґа, Данія, 13 квітня. Тут поінформовано, що окрема американсько-данська комісія вже приготовила проєкт договору в справі спільної оборони Ґренляндії та що цей проєкт тепер розглядають уряди обох країн. Згідно з проєктом, договір мав би бути підписаний на 20 років та заступив би договір з 1941 року, що давав Злученим Державам право встановляти на Ґренляндії свої повітряні і морські бази. Згідно з проєктом нового договору, Данія мала б перебрати морську оборону острова і в тій цілі перебрала б теж розбудовані вже там американські морські бази, тоді як Злучені Держави переберуть відповідальність за повітряну оборону.

ВЕЛИКА ПОВІТРЯНА БИТВА В КОРЕЇ

Токіо, 13. квітня. — Вчора над Кореєю відбулася найбільша в дотеперішній війні повітряна битва, в якій взяло участь з ворожого боку щонайменше 65 літаків совєтського виробу типу МІҐ, та около 100 американських турбо-літаків, крім деякої кількости важких бомбардувальників Б-29. Ворожі літаки намагалися перешкодити американським бомбардувальникам в атаці на залізний міст на ріці Ялу на манджурському кордоні. Вісім ворожих літаків було збитих, шість інших правдоподібно збитих і 15 інших пошкоджених. Будь-яких втрат з американського боку не подається. Ворожа інтервенція не перешкодила в бомбардуванні моста, що має велике стратегічне значення. Большевицькі літаки, зазнавши великих втрат, відступили з бою і американські бомбардувальники скинули на міст понад 300 тон бомб „з найбільшим успіхом" — подається в офіціяльному комунікаті. Під час битви в повітрю було всіх понад 200 літаків. Крім чисельної переваги над ворогом, американські пільоти виявили теж безсумнівну перевагу в технічному урудуванні літаками і зброєю. В битві тільки два американські бомбардувальники були пошкоджені, але їхня залога потрапила щасливо вернутися та висадитись на своїй базі. Знищення заатакованого мосту на ріці Ялу в околиці Сінуїджу має рішальне стратегічне значення для припинення ворожого постачання. В сухопутніх боях аліянтські війська теж вчора задержали всеціло ініціятиву в своїх руках, продовжуючи свій обмежений наступ і натрапляючи на ворожий спротив головно на західній ділянці фронту. На центральному фронті, де ще два дні тому заповідалася можливість великої битви, ворог ставив вчора тільки обмежений спротив, відступаючи дальше в гори. На східному секторі фронту майже не було контакту з ворогом і південно-корейські війська продовжували свій похід вглиб зайнятої ворогом території. Участь в битві великої маси ворожих літаків з „протеґованих баз" в Манджурії знову видвигає в політичних і стратегічних колах передбачування можливостей поширення повітряної війни на манджурську територію, домагання якої з боку ген. Мек Артура було одною з головних причин політичних суперечностей, що у висліді призвели до відставки Мек Артура.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ В КОРЕЇ: 59,396

Вашинґтон, 13 квітня. Американські втрати в Кореї збільшилися за минулий тиждень на 846 вояків і виносять тепер в загальному 59,396 осіб — повідомив департамент оборони. Між цими втратами є 8,941 вбитих, 39,590 поранених і 10,865 пропавших, отже переважно полонених. 1,040 поранених вміжчасі померло, а 1,109 пропавших повернулись до своїх частин. Найбільші втрати, бо 49,463 понесла армія, тоді як втрати фльоти виносять 634, морської піхоти 8,826 і авіяції 473.

20 АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ ВІДВІДАЛИ ФОРМОЗУ

Таіпеї, Формоза, 13 квітня. На відвідинах в портах Формози є тепер 20 воєнних американських кораблів з Сьомої Фльоти, що має наказ охороняти цей острів перед можливим комуно-китайським десантом. Це є найбільша кількість кораблів, що відвідали досі цей останній скравок вільної китайської території і це викликало нові надії між китайськими націоналістами, що Америка все ж-таки не думає залишити Формози напризволяще. З огляду на всілякі поголоски, американське командування вважало за відповідне заявити, що відвідини воєнних кораблів на Формозі не мають жадного окремого значення і є тільки рутиною.

ФРАНЦІЯ МОБІЛІЗУЄ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДЛЯ КОРЕЇ

Париж, 13 квітня. В столиці Франції перебуває тепер командант французького батальйону в Кореї. ген. Ралф Монтклер, що приїхав з метою набору нових добровольців для боротьби в Кореї. В дотеперішніх боях французький батальйон втратив 33% свого складу і був окремо відзначений ген. Ріджвеєм за геройство. Деякі французькі доповнення для Кореї є вже в дорозі. Ген. Монтклер не передбачує будь-яких змін у веденні війни в Кореї після відставки ген. МекАртура з посту головного команданта.

КІНЦЕВІ НАРАДИ В СПРАВІ ПЛЯНУ ШУМАНА

Париж, 13. квітня. — Тут почалися сьогодні наради міністрів закордонних справ шістьох европейських країн: Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Голяндії і Люксембурґу, що мають остаточно завершити оформлення договору в справі Пляну Шумана, що мав би бути підписаний вже на початку наступного тижня. Плян Шумана передбачує злиття европейської вугільної і сталевої промисловостей та підпорядкування їх одній „вищій міжнародній владі", що матиме рішальне значення в дальшому не тільки господарському і оборонному, але й політичному розвитку Европи. Цей Плян вважається першим практичним кроком для майбутньої федерації Европи і йому приділюється велику увагу.

ВІДНОВЛЕННЯ КОНТРОЛІ НАД ПРИДІЛАМИ СТАЛІ Й АЛЮМІНІЮ

Вашинґтон. — Гостра контроля над такими металями, як сталь, мідь і алюміній, які мають велике пристосування в оборонній продукції, буде відновлена з днем 1 липня. Внаслідок цього прийде загострення обмежень при продажу сталевих і алюмінієвих виробів для цивільного вжитку. Ця контроля буде звісна під назвою „Сі Ем Пі", буде встановлена на зразках контролі з другої світової війни і виказує найдоцільніше пристосування підчас тотальної війни. Обмеження продажу трьох головних металів вказує на поступ в оборонній мобілізації. Почали вже будувати нові фабрики для воєнної продукції, а такі будови потребують великих металевих припасів.

В АМЕРИЦІ

● **Закупний податок** у висоті три відсотки ухвалила міська рада в Ню Йорку. Ухвала увійде в життя з днем 1. травня. Дотеперішній податок від торґу виносив два відсотки.

● **Портрет през. Трумана,** як висільника повісили в Сан Габріл, у Каліфорнії на знак протесту проти звільнення ним ген. Мек Артура зі становища верховного командувача на Далекому Сході. В інших містах того стейту появилися на автах наліпки з написом: „Викинути президента Трумана!"

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ РЕВОЛЮЦІЙНА АКТИВНІСТЬ В ПОНЕВОЛЕНИХ КРАЇНАХ

Атени, 13. квітня. — Революційна активність в поневолених Москвою країнах помітно збільшується, не зважаючи на збільшуваний рівночасно комуністичний терор. В місцевих дипломатичних колах — стверджується цілий ряд нових революційних проявів, — вже не тільки в Україні, Польщі та Балтійських країнах, але теж на Балканах, що в останньому починають набирати масового, а рівночасно скоординованого характеру. Як йдеться про Балкани, то важливим фактором в розвитку проти-російських рухів стала Югославія. Зі загальних інформацій можна вносити теж поступово збільшуване заінтересування тими рухами західних аліянтів, які вважають їх важливим фронтом в психологічній війні з Москвою. В останньому, рівночасно з явним повстанням в Альбанії, почав сильно проявлятися революційний рух в Болгарії, що має очевидну піддержку одної зі західних країн.

ЗАТІСНЕНА ЗАЛІЗНА ЗАСЛОНА

Франкфурт, 13 квітня. В останньому часі дезерція совєтських вояків зі східних зон Німеччини і Австрії на Захід зменшилася тільки до одиниць, хоча в попередніх роках вони добігали до соток і тисячів. Ці нечисленні втікачі, яким пощастило в останньому продертись через залізну заслону, стверджують, що головною причиною зміни є з одного боку максимальне загострені прикордонної сторожі, а з другого — драконські репресії проти родин дезертирів. Крім того, совєтські власті в пропагандивних цілях не тільки говорять, але час-до-часу влаштовують комедії, які мали б переконувати, що західні аліянти беззастережно віддають совєтам назад кожного совєтського дезертира, що, очевидно, не відповідає правді.

8 АНГЛІЙЦІВ ВБИТИХ В КОМУНІСТИЧНОМУ БУНТІ В ІРАНІ

Тегеран, Іран, 13. квітня. — Вісім британців було вбитих і трьох поранених у вибуху нових страйкових заворушень в нафтових теренах Ірану, крім поранених сімох іранських урядників Акнгло-Іранської Нафтової Компанії. До кривавих заворушень прийшло знову в місцевостях Абадан і Бандар Машур в південно-західному Ірані. На місце страйку і бунту, — зорганізованого і керованого комуністами, прибули нові частини іранських військ, з танками і кулеметами, та швидко опанували положення. Місцева преса повідомила, що 150 страйкарів „схоронилося" в місцевому совєтському посольстві, але залишили його після інтервенції поліції. Більшість страйкарів походить зі сусідних зі Совєтами північних районів країни. Іранські власті намагаються переконувати, що заворушення мають виключно „місцевий характер".

В СВІТІ

● **Совєтський уряд поінформував** уряд Голяндії, що він звільнить в найближчому часі другу групу в кількості 100 данських полонених ще з другої світової війни. Після того в Совєтах залишиться все ще понад 200 данських полонених.

● **Комуно-чеський уряд** домагається замкнення французького консуляту в Братиславі та французьких Інститутів Культури в Братиславі і в Брні, обвинувачуючи їх в „шпигунстві".

● **Еспанська преса вважає,** що відставка ген. Мек Артура була — „найбільшою перемогою комунізму" в повоєнних часах.

● **Об'єднані Нації** знову звернулися до своїх членів за інформаціями в справі їхньої підготовки для організації міжнародної поліційної сили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАДОЛУЖИТИ ЗАНЕДБАНЕ

Всі ми звикли до назви „політична еміґрація", думаючи і говорячи про тих, що вийшли з рідної землі в часі останнього воєнного потрясення, хоча ми свідомі, що ця назва не доконче відноситься до всіх нових еміґрантів, велика частина з яких не є політичною у властивім значенню цього слова. Це є доказом великої ваги, яку прикладається до політичної праці української еміґрації найновішої доби. Це теж вияв зрозуміння своєї великої місії з боку нової еміґрації, коли вона сама постійно підкреслює свій політичний характер.

З такого становища виходить теж і відомий наш журналіст, Анатоль Курдидик, пишучи про це в паризькім „Українськім Слові" з 11 березня 1951 р. в статті п. з. „Кінець таборової джунґлі". Не будемо входити в подробиці порахунків автора з тими, що творили з таборів „джунґлі", „розторощили всю нашу моральну потугу, що ми її принесли з Батьківщини" і „звели її на манівці". Це „злочинне змарнування потенції, що її в перших днях виходу з Батьківщини мала наша еміґрація у своїй масі" — належить уже до минулого, коли йдеться про „пройдених п'ять років життя нашогоісходу" в таборах". Зате актуальною є турбота, щоб ця розтрата не продовжувалася теж і в інших життєвих обставинах і в інших країнах.

Не знаємо, як далеко сягали можливості політичної праці в Німеччині, хоча — як виходило б зі згаданої статті — вони були і можна було спрямувати енергію еміґрації „у властивий кожній еміґрації бік: на оборону поневоленої Батьківщини, на те, щоб справді стати голосом її скованих уст, щоб гідно її репрезентувати і створювати для неї конечні на випадок її звільнення моральні капітали в світі, до речі в світі, що про нашу Батьківщину має або ніяке, викривлене, або якщо прихильне, то мінімальне і більш сантиментальне, як реальне поняття". В такій постановці справи і беручи до уваги велику кількість знаменитих українських сил, що спинилися у вільному світі, то „справді робиться моторошно", роблячи підсумки доконаної за п'ять років праці. Бо цей баланс політичної еміґрації виглядає „справді невесело, якщо не казати трагічно", хоча міг бути таким, щоб „на нього ґордо дивились цілі покоління"...

З такого минулого треба поробити відповідні висновки на майбутнє. В Злучених Державах маємо вже понад 40 тисяч нової „політичної еміґрації", між якою є світлі уми, великі таланти, досвідчені громадські діячі. Правда, деякі з них живуть і на цій багатій землі в дуже поганих матеріяльних умовинах, а навіть — через старий вік — не можуть взагалі знайти варстату праці. Про них повинно громадянство негайно подбати і запевнити їм якийсь прожиток, щоб за те користуватись їхньою працею, потрібною для цеї справи, про яку „політична еміґрація" повинна б у першу черґу дбати. Але не забуваймо, що між нами є ще тисячі інших осіб, що теж зараховують себе до „політичної еміґрації", а нічо або малощо роблять, щоб виправдати назву ідейного „політичного еміґранта", не дбаючи навіть про те, щоб допомогти малою грошевою пожертвою тим установам, які ведуть політичну працю та обороняють право України на вільне й незалежне життя. Це тільки один з наявних занедбань патріотичного обов'язку, а їх є багато більше! Часи такі грізні, що нам треба поспішатись з нашою політичною акцією, а для дальшого її успішного ведення треба більше людей до праці і більше грошей. Тільки при наявности одного й другого можна буде ще надробити те, що вже давно повинно було бути зроблене.

Очевидно, все це відноситься не тільки до нової „політичної еміґрації", але до нас усіх, в тому теж і до „старих американців".

НАПРУЖЕНІ НАСТРОЇ

Найбільша небезпека для Америки й вільних націй вже існує. Таке заявляють провідні особи країни, про це заговорив крізь радіо директор мобілізації оборони, Чарлс Вилсон, взиваючи американців напружити всі сили, бо тільки тоді мобілізація вдасться. „Нам треба звернути увагу теж і на те, щоб чинші, ціни товарів і заробітна платня не скакали вгору, бо інакше не стане грошей, коли по заспокоєнні особистих потреб, прийдеться нам підтримати оборонні змагання" — підкреслив Вилсон. Тими простими словами вказав Вилсон ще на іншу небезпеку — інфляцію. Може кожний наскладати гроша для себе й його розтрачувати, але як не буде гроша на оборону, то згодом гріш переміниться на безвартісний папір. Тому безупинна підвишка цін і заплат мусить мати свої границі. Коли не буде стриму, прийде „заплата" в відмінній „валюті". Іншими словами повториться в Америці те, що було в Европі по першій і другій світовій війні.

Нюйорчани, а мабуть і мешканці інших міст, положених над великими ріками чи морськими протоками, завважали, що вже будують барикади при доїздах. Є вже загорожі з кільчастого дроту, уставлені великі прожектори з сиґнальними світлами на ніч, щоб слідити за саботажниками. Це порадило зробити Федеральне Слідче Бюро, знаючи із своїх дослідів в якій небезпеці може найтися десята частина населення Злучених Держав, скупчена у самому місті Ню Йорку й його метрополитальній окрузі. Мостами їдуть трамваї, авта, ванґажні авта, інші вози. Туди ведуть шляхи до важливих оборонних варстатів, до фабрик, інших підприємств і товарових складів. Попри самий шлях — прокладені каблі з електричним струмом. Все те загрожене тайними агентами далекого ворога. У подібній небезпеці найшлися мости в попередній війні, хоч ворожих агентів було тоді мало й ледви чи вони були б тоді відважилися на саботаж. Тепер часи змінилися. П'ята колонна діє між нами і серед нас.

Про шпигів, які підготовляють затії саботажників, говориться кожного дня. Минулого тижня засудив нюйорський федеральний суд двоє шпигів на смерть, іншому присудив кару 15 річної тюрми. Прокуратор Ірвінґ Сейпол, який обвинувачував злочинців перед судом, заповідає, що Еф Бі Ай знає цілу низку дальших злочинців. Деякі нові арешти — зв'язані з діяльністю шпигів Розенберґів, інші стоять окремо.

Мабуть на зазив судді Кауфмана, який міг засудити на смерть за злочин, поповнений у воєнному стані, сенатор Герберт О'Коннор зголосив законопроєкт для гострішого карання шпигів теж і підчас миру, а саме карою смерти або 30 років тюрми.

Від року появляються в Конґресі пригадки про необхідність точнішої провірки льояльности громадян, які вступили на державну службу, федеральну чи стейтову, чи установ, зв'язаних з обороною країни. Населення мусить бути певне, щоб між тими, які стережуть країну від нападу ворога, не було ворожих агентів. Директор Федерального Слідчого Бюра, яке втримує рекорди урядників, службовиків і різних бюрових федеральних працівників, виявив на переслуханні сенатської комісії, що на підставі доручення президента Трумана з 1947 р., його бюро перевело провірку 3,225,611 формулярів, на яких поодинокі урядовці подали дати з свого життя на доказ вірности країні; крім того переведено допити над 14,484 федеральними працівниками й аплікантами на федеральні становища. На підставі такої провірки відправлено з федеральної служби 304 працівників, а добровільно зрезиґнували — 2,041 підчас слідства. Це вказує на доцільну працю Слідчого Бюра, а теж і на те, що між федеральними працівниками находяться непевні, а то й ворожо настроєні особи, як до влади, так і до американського демократичного ладу.

Попри урядові слідства роблять допити ще й деякі інші чинники а то й особи. Рік тому сен. Джосеф Мек Карті закидав урядові у сенаті, наче б він толерував на високих становищах людей, які є нельояльні й небезпечні для Америки. Саме тепер департамент фльоти відправив з причини „безпеченства" д-ра Стефана Брунауера, уродженця Угорщини, зі становища голови відділу — вибухових досвідів, а його жінку, яка була в департаменті стейту посередницею між департаментом і комісією для Виховання й Науки при Об'єднаних Націях завісив в урядуванні. Це, як кажуть, є висліДом акції сенатора Мек Карті. Це теж вказує, що навіть при найкращій волі урядових чинників не завжди можна бути забезпеченим від внутрішнього ворога. Тому варта пам'ятати на стару римську пословицю: „Право прислугує тим, — хто стоїть на його сторожі".

НЕСПОКОЇ В ЕСПАНІЇ

Своє звідомлення з Мадриду до часопису Ню Йорк Таймс починає Сем Поп Брівер такими словами:

„Римо-католицькі провідники дають велику моральну допомогу робітникам у їхніх змаганнях до поліпшення життєвих умовин".

Що ця допомога сильна та що вона йде в розріз з урядовою політикою, пізнати найкраще по тім, що влада завісила видавництво католицького робітничого тижневика. Покарано це видавництво за те що воно стало по боці страйкуючих робітників у Барселоні. Це важна подія в країні, яку вважається католицькою. Особливо замітне, що католицький робітничий тижневик виступив проти цього, щоб називати страйк у Барсельоні „комуністичним", як це представляє уряд. Статтю про це, як і домагання більших прав для робітництва, влада сконфіскувала.

Брівер підкреслює, що останніми часами католицьке духовенство виявляє велике занепокоєння тим станом, у якому перебуває сучасна Еспанія та яке призводить до щораз більшої нужди. Тому, що в Еспанії заіснував тісний зв'язок між церквою і владою, — церковні провідники побоюються, — що нерозв'язуванням соціяльних проблем та нездарність уряду в господарських справах і невдоволення, яке з цього приводу зростає, може відбитись зле не тільки на режимові, але й на церкві. Мабуть це й є причиною, що до еспанських робітників заговорив крізь радіо сам папа Пій XII, 11. березня, а влада робила в Барсельоні перешкоди, — щоб цей голос не дійшов до робітників.

12 років має владу в Еспанії ґен. Франко. За цей час багато змінилося в самій Еспанії йшла громадянська війна, — Франкові на допомогу прийшли диктатори Гітлер і Муссоліні. Його противників піддержували демократичні держави і з найбільшою енерґією комуністична Москва. Комуністам удалося взяти гору між противниками Франка, і це був кінець республіканського руху в Еспанії. Великій масі населення Еспанії стало байдуже, хто над нею буде панувати, бо в висліді війни загрожувала та або інша диктатура.

За II світової війни Франко виявляв більше симпатій до Італії та Німеччини ніж до Західних демократій. При кінці війни Франко почав шукати контакту в демократичних великодержавах. Однак відносини були перед тим так зіпсовані, що в англійському парляменті сам міністер закордонних справ, Ернест Бевин, говорив про режим ген. Франка в дуже ворожім тоні.

Наслідком напруження відносин демократичних держав з Москвою, в військових і політичних колах світових великодержав, особливо ж в Америці, прийшли до переконання що стратеґічну позицію Еспанії треба використати для оборони Европи перед большевицькою Москвою. Демократичні держави відновили дипломатичні відносини з Еспанією і числять на Еспанію, як на ту країну, що може бути недоступною твердинею для Москви, в разі воєнного конфлікту. Таким чином настав знаменитий момент, щоб дійти до внутрішньої консолідації в Еспанії. Одначе ген. Франко не вміє знайти симпатій серед робітництва. Робітництво і селянство в Еспанії живе дуже убого, дорожнеча гнобить міську людність, невдоволення диктатурою росте.

Вираз для політичної опозиції дає теж і студенство Еспанії. До опозиції проти режиму Франка приступають навіть члени урядової партії, — так званої Фаланґи. Перед в опозиції проти Франка веде Каталонія, зі столицею в Барсельоні. Каталонці мають свою окрему мову і літературу, ця країна має давню традицію боротьби за незалежність проти еспанського централізму. До речі, Каталонія стоїть на першому місці між провінціями Еспанії своєю промисловістю і торговлею. В Катальонії діють, не вважаючи на переслідування, дві великі професійні організації робітників: анархосиндикалісти і соціялісти. Обі організації настроєні дуже ворожо до комунізму. Комуністи, після свого режиму і терору, який вони заводили в різних частинах Еспанії за громадянської війни, не мають в народніх масах ніякого впливу. Одначе, уряд Франка, після неспокоїв в Барсельоні, оголосив, що все те — діло комуністів...

Що сталося в Барсельоні? Насамперед почали страйк — проти режиму Франка студенти. За тим прийшло до страйку цілого населення проти підвищення ціни їзди міськими трамваями. Чотири дні їздили вулицями міста порожні ваґони трамваїв, ні один барселонець не хотів їхати за підвищеною ціною. (1-4 березня). Після трамвайного страйку проголошено в Барселоні ґенеральний страйк. Робітники протестують проти малих платень і — проти дорожнечі, що робить їх життя непереносним. Підчас страйку відбулися демонстрації на вулицях проти режиму, були убиті і ранені, бо поліції наказано стріляти на демонстрантів.

Що страйки в Еспанії мають першу і головну причину в тяжкій господарській ситуації населення, показують протести робітників, об'єднаних у професійних союзах „Фаланґи" проти політики уряду. Це сталося на Конґресі Професійних Союзів Фаланґи в Мадриді 6-10 березня ц. р. В демонстраціях проти режиму Франка брали участь також інші групи населення: усі мали на увазі виявити своє невдоволення.

АЗІЯ ЧИ ЕВРОПА?

Відставка ген. Доглеса МекАртура президентом Труманом з посту головного команданта американських і аліянтських збройних сил на Далекому Сході стала не тільки першою подією дня і світовою сенсацією, але й видвигнула під осуд і оцінку широкого загалу дві політичні концепції: Азія чи Европа має стати тереном кінцевої розправи з большевизмом. Це було головним тлом, на якому розігралася „справа ген. Мек Артура", що й явно ствердив президент Труман, виправдуючи своє рішення фактом, що ген. МекАртур „не є в стані дати цілосердечну піддержку політиці Злучених Держав і Об'єднаних Націй". Все інше — критика ген. МекАртура з боку Британії та інших аліянтів, закид несубординації і т. п., це вже явища похідні.

В чому полягала принципова розбіжність думок? Першусього про принципову розбіжність тут взагалі важко говорити, бо на ділі її не було. Так ген. МекАртур і його прихильники, головно з Республіканської партії дома та в більшості далеко-східних країн, як і демократична адміністрація през. Трумана, визнають той сам принцип: кінцевий зудар з большевизмом неминучий, без огляду на те, коли і в якій формі він проявиться. Розбіжність думок є більше тактичного порядку, іменно, де можна успішніше протиставитися большевизмові і з ним розправитися: в Азії чи в Европі.

Ген. МекАртур вважає, що долю Европи можна вирішити в Азії. Це він заявив виразно і недвозначно в одному зі своїх останніх політичних виступів, що й були безпосередньою причиною його відставки. В додатку, ген. МекАртур є вояком, він є ним з кости і крови. Йому важко погодитися з „безвиглядністю війни", хочби такої як в Кореї, та на яку погодилася аліянтська політика, тим більше, як він переконаний, що ту війну можна перерішити і перерішити її в користь аліянтів. Послідовно, він обстоює такі заходи, щоб цю війну перерішити.

Адміністрація президента Трумана і велика частина аліянтів є іншої думки. Вони признають, що кінцева розправа з большевизмом є неминуча, але вони перше — бажали б відтягати її по можності якнайдовше, і друге — більшим пригожим тереном для такого кінцевого схрещення мечів вони вважають Европу.

Ця концепція переважала в американській політиці від самого початку, хоча в поодиноких випадках дещо хвилювалася. В кожному разі, до відставки ген. МекАртура вона була все ще до деякої міри в дискусійній площині, хоча вже і пороблено цілий ряд практичних заходів. Вистачить згадати, що це власне теперішній секретар оборони, ген. Маршал, був спеціяльним висланником президента Трумана в Китаю та намагався „погодити" націоналістів з комуністами і опісля прийшов до висновку, що Китай меншбільш „пропащий". Після того Плян Маршала став базою відбудови та нової оборонної мобілізації Европи, що остаточно завершилось формою в Північно-Атлантійському Пакті та організації спільних аліянтських збройних сил на европейському континенті, з ген. Двайтом Айзенгавером на чолі.

Поминаючи всі персональні симпатії до ген. МекАртура, якого вважається найбільшим американським вояком і стратегом в останніх десятиріччях, поминаючи всі пристрасті, які в таких випадках, як відставка заслуженого Героя, приходять до голосу та перед якими остерігає американський нарід ген. Двайт Айзенгавер, що сам має до ген. МекАртура найбільший респект, політичні і військові кола тепер знову намагаються зважити політичну і військово-стратеґічну важливість азійської і европейської концепції тої самої справи — кінцевої розправи з большевизмом. Одна і друга концепція мають свої за і свої проти, але теперішні розбіжності думок та події на їх тлі злагіднюються основним фактом, що большевицької загрози для світу як такої не легковажиться і не недоцінюється ані з одного ані з другого боку. Тим самим, відставка ген. МекАртура має тільки формально-тактичне значення, а не принципове.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

В. Гайдарівський

Мерехтливі Зорі

Оповідання

2)

— Ти слухаєш мене, Григоріє і про себе посміхаєшся та осуджуєш мене. Мовляв, Лунін нещирий, він і такий, він і сякий......

Хотів я заперечати, але він не дав.

— Мовчи, Колесник, не заважай. Дай мені висловитись. Не думай, що я, спокусившись горілкою, прийшов до тебе. Я прийшов до тебе, Григоріє, в зовсім іншій справі. Мені треба дещо сказати тобі. Ото ж краще — слухай...

Він одним ковтком випив чарку горілки і зразу ж затягнувся димом цигарки.

— Ти, Григоріє, людина трудова, старанна. І за це я тебе люблю. На таких, як ти, уся наша держава тримається. Чому, наприклад, тебе звільнили за чотири роки з прим[у]сової праці, хоч ти й був засуджений на п'ять? Тільки за твою старанність у роботі. Або візьмемо інший факт. Кращим людям шахти розвозять по кватирях дефіцитні товари. Списки складав шахтком, затверджував партком. Кожну кандидатуру обговорювали, зважували, перевіряли, вирішували, кому дати, а кому відмовити. І що ж сталось? Авто зупинилось під дверима Григорія Колесника. Одержує Григорій Колесник десять метрів мануфактури, черевики і різний шурум-бурум, бо він належить до кращих робітників. Усе його минуле забулось, ніби він і в тюрмі не сидів і клясових ворогів не переховував. Чи не так, га?

На обличчі в Івана Кузьмича, на його устах, в його очах бриніла неприхована іронія.

—То не моє діло дізнаватись, якої про мене думки наші організації, — сказав я. — Живу і роблю, як умію.

—Розумнішого нічого й не вигадаєш, — ковтнувши ще чарку горілки, мовив Іван Кузьмич. — Але я хотів би дати тобі, Григоріє, маленьку пораду. А ти слухай, та мотай собі на вус. А порада така: уникай товариства, в розмовах ні з ким не встрявай і працюй так, як працював досьогодні. Май на увазі, що те, що проститься іншим, тобі не подарують. Один раз схибиш і загинеш. Тебе розтопчуть, змішають з грязюкою, на тебе плюватимуть, хто хотітиме і хто не хотітиме. Тоді я перший на тебе накинусь, Григоріє. Сам знаєш, я людина принципова, сумлінно поводитимусь так, як того вимагає партійна організація. А чим все те пахне, ти можеш уявити, Григоріє.

Слухав я і не міг збагнути, навіщо Іван Кузьмич мене напутує. Сказати б, що верзе під впливом горілки, так це мало ймовірне.

—Мені дивно, Іване Кузьмичу, що ви даєте такі поради, ніби я надумав приставати до гурту ледарів чи симулянтів.

Бригадир невдоволено труснув головою і рудий чуб сповз з голови й закрив одне око.

—Ти ніби й не з тих, що мати маленького упускала головою на долівку. А кметливости не маєш.

—Людська вдача так, ні сіло, ні впало, не змінюється. Я трудового заводу. І яким уродився, таким і залишусь.

—Вірно кажеш, Григоріє, — в захваті вигукнув Іван Кузьмич. — Яким був, таким і залишився, таким і будеш! Такої про тебе думки і там...

Він невиразно показав рукою на вікно.

— Там, Григоріє, про тебе не забувають. Ні, не забули, Григоріє...

Іван Кузьмич аж ніби протверезішав, схилився грудьми на стіл і тихо мовив:

— Учора викликали мене до спецвідділу. Попов і ще один, з району, цілу годину розпитували про тебе.

— Що ж їм треба? — спитав я наскільки міг спокійно, хоч відчув, що обличчя моє запалало.

— А що ж їм треба! — відкинувся до стіни Іван Кузьмич. — Своїх ворогів перевіряють. Хочуть знати, чи всі вони живі та здорові. Давав я їм твою характеристику так як мені підсказувало сумління, що ти працюєш старанно, завжди підтримуєш міроприємства наших організацій, як позика чи пожертви якісь і таке інше. А приїжджий як грюкне кулаком об стіл та як закричить на мене: Ти що, Лунін, партійну пильність утратив? Ти мусиш пам'ятати, що скільки вовка не годуй, а він все на ліс морду верне. Ти нам матеріял давай, а ти не сахаринні пігулки підсовуєш!" Оце, Григоріє, і міркуй хто ти такий. Вовк! Га?

Хміль здолав Івана Кузьмича остаточно. Він схилив голову на стіл. Забряжчав посуд, розхлюпалась з чарок горілка. Здавалось, що бригадир заснув. Але він знову підняв голову, повільно, тяжко, мов чавунну.

— Я на тебе мушу давати матеріял. А хто дає на мене, Григоріє? Защо нам така шана? Що ми поганого зробили? Ти хоч безпартійний. А я комуніст, Григоріє, комуніст. Мені колись це слово здавалось святим. А тепер я соромлюсь його. Але що зробиш? Куди дінешся? І вони знають мою душу. Знають, Григоріє. Вони мені не вірять, хоч би я сам себе дер на шматки. А я й деру себе. Деру без жалю. Ми однакові для них. Що ти, що й я. Вони мене розкусили ще як племінника я переховував. Розкусили, а не ковтають. Тільки занесли в список неблагонадійних. І твоє там прізвище і моє. А прийде час — проковтнуть. І защо, защо? — питав він розпучливо, вдивляючись в мене каламутними почервонілими очима.

Що я міг відповісти? Чим заспокоїти зневірену людину? Звичайно, Іван Кузьмич мав підстави турбуватись за свою долю, але не більш, як і кожен з його партійного середовища. І не в таких як він голови злітали. Вони наварили каші, вони печуться сьорбаючи її. Моє ж становище з його не можна й порівнювати. Людина я затаврована, визнаний політичним злочинцем і за мною таки очей не спускалось.

— Усього бійся, Григоріє, — причитував задумливо Іван Кузьмич. У шахту їдеш — бійся її клятої. А виїдеш нагору бійся людей. Моя душа вже зсохла. Я ніколи не буваю відвертим. Ніколи не говорю щиро. Обманюю людей і себе. Всіх боюсь. А тебе Григоріє — ні! Ти людина правдива. Не донесеш, не заявиш. І за це загинеш. А я донесу. Я мушу доносити. І теж загину. Пропали ми з тобою, Григоріє, пропали...

Закінчивши свої скарги, докори і кляття, Іван Кузьмич надумав уходити.

— Треба додому, Григоріє, — похитуючись, казав він. — І ти забудь, що я тут був. Ми не бачились і нічого не говорили. Так чи ні?

— Так, так, Іване Кузьмичу, — підтримуючи його під лікоть, відповів я. — Не бачились і не говорили...

Він вийшов з хати й потинявся за сараї, а звідти на іншу вулицю. Почуття обережности не втрачав і підхмелений.

(Продовження буде).

Віктор Приходько

Володимир Винниченко

1)

Існує в світі, в житті людському, явище, яке статистика називає „законом серій". Трапиться якась подія — здебільшого нещаслива — в одному місці і щось подібного негайно стається в другому і третьому. Нераз це спостерігаємо ми з летунством або залізничими катастрофами, а дуже часто у випадку смерти. Одна смерть „тягне за собою" другу й третю, але не випадкову, а „відповідну". Отак сталося на наших очах у березні цього року. Помер у Ню Йорку 16 числа інж. Микита Васильович Кекало. Це — „новий еміґрант з-під совітів, чоловік мало знаний „по цей бік Збруча", але постать широко знана й шанована серед людей з Великої України: старий, ще „дореволюційний", діяч і прекрасна людина, що має за собою великий шлях патріотичної праці в царських і совєтських умовах. Перекрочив 60-тий рік, перетривав Соловки і заслання але, в наслідок надірваного здоров'я, звалився тут, в Америці, далеко від Рідної Землі.

І ось, 19 березня довідуємось, що незадовго перед цим, у Парижі, несподівано, мов дуб, зрізаний блискавкою, упав Володимир Винниченко, а за ним, у Мюнхені, відійшов у вічність Дмитро Дорошенко...

Валяться дуби...

Три смерти, три постаті, — різної величини, різного калібру, значення і характеру, але все — „старі українці", „стара гвардія", яких „закон серій" об'єднав у одним кінцевім містичним акті...

Володимир Кирилович Винниченко... Дуже тяжко писати про цю постать. Морально тяжко. Почуття якоїсь великої вини перед цією людиною, вини загальнонаціональної, і навіть особистої огортає чоловіка. І відчуття непоправної шкоди й досади: не догляділи, не захоронили... Звичайно, у відповідь на ці рядки, можна буде почути численні й обурені голоси: дозвольте, хіба ви не знаєте, хто був Винниченко, — що він повівся, що робив і що написав? І, очевидно, навколо цього ще буде багато дебатів і пристрастей. Але, залишаючи тим часом на боці усе, що людина робила й писала, треба звернути увагу на одне: все це було чверть віку позад, але після цих довгих двадцяти п'яти літ ця людина жила серед нас, людина вимкового машабу, і відкидаючи усе, високоталановитий письменник. У інших націй такий письменник творить епоху, залишає цінності, якими народ живе сотки літ, підносить його на ступінь передових націй світу. Все це у нас, в постаті письменника Винниченка, в потенції, було, було „в наших руках", в наших можливостях, а що ми зробили? Занедбали, пригасили, приголомшили цей талант, закопали його в землю... І, знов же, можна буде почути: дозвольте, при чім же тут суспільство? Письменник веде громаду, а не навпаки. Винниченко міг писати, що хотів і не вина суспільства, що він цікавився та захоплювався іншими речами, а не літературою...

Але це — так і не... так! Річ в тім, що кожна видатна індивідуальність є людина, а дуже часто, під певними оглядами, слаба і безпомічна людина, що, мов дитина, потребує уваги, моральної підтримки, сердечної участі. З життя великих людей, особливо письменників, поетів, ми дуже добре знаємо, як наявність або відсутність цих моментів була рішальною у дальших взлетах чи упадку і навіть загину цих людей. Щоб далеко не ходити — хіба це була біологічна конечність, щоб Шевченко помер на 47 році життя, а Гоголь на 43-тім, Степан Руданський на 40-му, Анатоль Свидницький на 39-ому. Скажемо, — добре, — тоді ще майже не існувало українського суспільства. Але, ось, починаєте розпачливі рядки в розвідці покійного В. Короліва-Старого про загин Бориса Грінченка. Цей велетень кипучої й різносторонньої — можна сказатти — універсальної національної праці, загибає на 47-ому році життя, так-би мовити, без „необхідности", лише через брак вчасної помочі, уваги, так, як загинув через брак цієї звичайної людської уваги, уже на наших очах, поет такої міри й культури, як Юрій Клен. Слабою і сумнівною „потіхою" в даному випадку може бути лише те, що й у інших народів часто трапляється подібне. І, справді, чим пояснити, як не байдужістю, навіть некультурністю оточення, коли допускається, щоби Пушкін загинув у другому двобою на 37 році життя, а Лермонтов, при такій же „нагоді", на 26-му році?

У випадку Винниченка про роки не йде. Може якраз заздрісний свої роки, якою захоплювався („конкордизм", безклясний режим), він дожився поважного віку (70 років), але тут маємо разючий брак звичайного контакту з людиною, навіть не кажемо — опіки. Український найбільш видатний письменник тридцять років живе між нами, правда, живе на „отшибі", в своєму „Закутку", в ізоляції, до певної міри — на моральному „вигнанні", але ми, українське суспільство, не виявляємо до свого письменника навіть звичайної людської цікавости: чим же людина живе, над чим працює, чи пише, що написала? Володимир Винниченко помер і ми не знаємо: чи залишив він по собі яку літературну спадщину і яку саме. Власне, говоримо передовсім про цю сторінку особи Винниченка. Політичної не зачіпаємо в повному обсягу, чи вірніш, не збираємось і не маємо наміру його реґабілітувати. В цій точці українське суспільство рішуче розійшлося із своїм головою держави, одностайно засудило його і в цім дехто не без підстави вбачає ознаку політичної зрілости українського суспільства, його державницький інстинкт. Ми тільки кажемо, що цей засуд „на досмертне вигнання" був може аж занадто суворий, може під кутом людським і під кутом певних національних інтересів занадто безоглядний. Чомусь згадався Лев Толстой. Як відомо, на відтинку церковному, за всі його „єреси" до нього була застосована найбільша кара — Російський Святіший Синод відлучив його від церкви. І ось, що ж ми бачимо: в році 1908 чи 1909 до нього у село, до Ясної Поляни, особисто їде спархіяльний архиєрей на відвідини й розмову. Про це писала тоді уся преса. Правда, цим архиєреєм був українець, поступовий чоловік, єпископ Парфеній, відомий перекладчик Євангелії на українську мову з доручення Синоду — (згодом „делікатно" засланий з України - Поділля — до центру Московії, на таку ж посаду в Тулу), — але, безперечно про цей крок Синод був попереджений. Отже, порівнявши із всесильним російським православ'ям, чи не були ми занадто ригористичні?

Кажуть: „де мортуїс авт бене авт нігіль". Одначе, супроти людей великого маштабу, постатей історичних, ця засада не застосовується. Існує афоризм: „Звичайним людям можна прощати їх помилки, великим людям — можна їх не прощати". Винниченка з української історії не викреслиш — і буде про нього ще багато і „бене" і „мале".

*

Тут хочу поділитись деякими своїми спогадами і враженнями з часів давніших, — ще до того моменту, коли, в роках 1920-22, Винниченко остаточно вийшов з української політики. Після того моменту було звичаєм писати про Винниченка тільки неґативне внаслідок чого особа цього діяча зафіксувалася у молодшого покоління занадто однобічно.

Отже — Володимир Винниченко — безперечно постать під усіма оглядами — небуденна, — більше того — сильна і яскрава, і та роля, яка припала йому в часах відродження України, — припала не випадково. Пишучи це, хочу зазначити, що я не був близьким до Винниченка ні політично ні персонально. Ми були знайомі дуже мало, — за ціле життя є кілька коротких зустрічей і лише одна ширша розмова. Але Винниченка не міг не „знати" кожний, хто від року 1902-03 уже був свідомим українцем. Володимир Винниченко уже від юнацьких літ був відомий „підпільний" Україні, як завзятий українець - революціонер. Відомо було, що сидів по тюрмах, був відданий у салдати, утік звідти, „перешовував" з Галичини через Збруч українську революційну літературу, знову був піймавий і т. д. Був революціонером — не тільки практиком, а й теоретиком, належав до української соціял - демократичної робітничої партії. Нині „соціялізт" — сакраментальне слово. Хоч сам я ні тоді ним не був, ні не є ним сьогодні, прошу мушу на „виправдання" Винниченка сказати кілька слів.

Тепер, щоб українська авдиторія „повірила" тобі, треба довести, що ти не соціяліст і ніколи ним не був, тим часом, у 1917 році, на селянських з'їздах, треба було спочатку заявити, що ти бідний, безземельний, або маєш лише одну „моргу" поля і соціяліст від голови до п'ят, щоби тобі дали говорити. Все ж „зарізикую" зазначити, що ні Винниченка, ні Петлюру, ні всіх інших тодішніх (і теперішніх) діячів, що були „соціялістами", це в жадній мірі не дискридитує — і нинішнє високонеґативне трактування такої приналежности — лише плід незнання, непорозуміння і плиткої демагогії. А після большевицького експерименту це слово — взагалі зненавиджене і треба б його у нас чимсь замінити. Одначе, не зважаючи на це, в цих поняттях мусимо розібратися. Отже, в дійсності, справа стоїть так: в старій російській імперії до 1905 року і, особливо, після 1905 р., існували партії праві й ліві: праві — у всьому підтримували царський уряд, з його „не било, нєт і бить не может", з обороною поміщицького землеволодіння та под., а демократичні й ліві — соціялістичні домагалися радикальної зміни режиму — народного представництва (парляментаризму), волі слова, друку, землі для селян, праці для робітництва і всяких полегкостей для окремих народностей, в тому й для українців. Судіть самі, — з ким тоді свідомі українці мали йти, кого підтримувати — чи російських монархістів, чи демократів і соціялістів? А вже особливо наші націоналісти мусіли б з найбільшою симпатією (страшно сказати!) ставитись до колишніх українських соціялістів, бо це ж, по суті, їх попередники: це була молодь, яка від старих, повільних і обережних „українофілів" різко вирізнялись активністю, радикальністю і ця активність була спрямована передовсім на національний момент. Коротко, це були націоналісти 1905-17 років. Соціяльна програма нинішніх націоналістів ніби списана з брошурок тодішніх соціялістів, з тою різницею, що в деяких точках нинішні націоналісти ще більш радикальні, ніж тодішні наші соціялісти. Була різниця і то велика — лише в практиці, в виконанні, в методах і способах праці і боротьби. Але щоб про це говорити, треба було б далеко відійти від нашої теми...

(Продовження буде)

З Життя Громад і Організацій

ДІТРОЙТ, МІШ.

Струнна симфонія Тараса Губіцького вітає 250-ліття міста Дітройт

З біжучим роком Дітройт почав спонтанічне святкування 250-тої річниці свого існування. Різні установи від найбільших до найменших влаштовують ювилейні імпрези а між ними, музична інституція „Дітройт Фідлерс Бенд" під диреккцією Тараса Губіцького виступає як одна із перших з величавою музичною маніфестацією, присвяченою 250-літтю нашого славного та розлогого Дітройту.

Тарас Губіцький — Почесний Репрезентант Королівської Музичної Академії в Лондоні, Англія, віоліністі, педагог, основатель Струнної Симфонії і її диригент, своєю невсипущою працею здобуває собі прихильність щораз ширших кругів Дітройтського громадянства. — 20. квітня б. р. в авдиторії „Мюзік Гол" Струнна Симфонія в силі шістдесять музикантів запрезентує маніфестаційний концерт, з дбайливо добраною програмою, на яку зложаться твори світової слави композиторів — Моцарта, Баха, Копленда, Грейнджера, Штравса та Леґара.

Вихований в дусі світової клясичної музики, Тарас Губіцький ховає у своїй душі теж українську нотку і тим разом вплітає її скромну, невибагливу, безжурну, українську коломийку свого власного укладу у світове багатство музичних жемчугів. Під звуки цієї коломийки понесуться танкові пари з Клюбу „Боян" під управою Михайла Огродника. Кромі українського танку виступить теж клясичний балет місцевої школи Д. Арманда. Ще одна благородна черта визначається в Губіцького, що він гуртує біля себе теж українських музиків. В складі його симфонії бачимо імена Марка Лепкого, Андрія Карпа, Івана Левандовського, Тадея Марковича та інших.

Закінчить цю музичну маніфестацію історична картина — „Привіт Дітройтові у 250-ліття" — під директивою і музичним оформленням самого Губіцького, до якої історичний матеріял подала місцева організація „Дітройт Гісторікал Сосайті". Для асистенції в цій історичній картині, приймають участь достойники п'яти мілітарних округ зі своїми прапорами, а саме: Реґулярна Армія Злучених Держав, Найвал Різерв, Марін Кор, Коаст Гуард, і Ейр Форс з літунського майдану Селфридж.

Певна річ, що усім буде цікаво знати, що один із солістів симфонії гратиме на скрипці славного Страдіварія, історія якої нав'язується безпосередньо з оснуванням Дітройту. — Коли Антоні Страдіварій робив цю скрипку в Італії в містечку Кремона в році 1700, в тому самому часі з'явився на степах Мішіґану визначний подорожник — Сер Антон де Мотте Кеділлак і побудував перші укріплення Дітройту при теперішній Шелбі вул., де знаходиться ново збудований поштовий уряд. Скрипка ця вироблена 250 років тому є вельми коштовна бо оцінюється на 25 тисяч долярів і є власністю Вилісма Моеніґа з Филаделфії, звідки її спроваджують на випозичення для соліста Струнної Симфонії. — Другий інструмент це віоля — різьби-виробу Барак Нормана з року 1708, якої автентичність сертифікують світової слави музичні фірми такі як саме Вилієм Моеніґ і В. Е. Гилл енд Сон в Лондоні і яка є власністю Тараса Губіцького.

Музичні круги і любителі музики вельми заінтересовані концертом Струнної Симфонії а між Прихильниками Музичної Культури бачимо визначні імена міської управи, наукових та релігійних установ і многозвісних громадян, які своєю особистістю дають моральну піддержку Симфонії. Музичнокультурну працю Симфонії попирають теж світські і церковні установи а між ними бачимо Клюб Українських Абсольвентів, якої членом є теж Губіцький.

Надіємось, що українці Дітройту поспішать на концерт Струнної Симфонії під батутою Тараса Губіцького та своєю участю піддержать українську черту, яку він радби розвинути на більші розміри, коли б відчув за собою попертя — своїх.

Юлія М. Шустакевич.

ДЕНВЕР, КОЛ.

Загальні інформації про Денвер, Кол., (Клімат, праця, помешкання та дещо про У. А. Г.

Тому, що вже близько рік минув від останньої нашої дописі і ця довга мовчанка могла б насунути комусь думку, що українсько-американська громада в Денвер, по перших успіхах, спочила на лаврах і заснула сном блаженних, — хочемо хоч кількома словами знова пригадати себе ширшому українському загалові в Америці.

Спершу маленьке вияснення. Слідуючі рядки, що в стенографічному стилі зафіксують працю Громади, — не мають за ціль самохвальбу чи саморекляму. Ми свідомі, що кожне товариство, яке існує і живе, мусить влаштовувати імпрези, вдержувати зв'язки з іншими товариствами, старатися про контакт із своїми членами. — Це ж ціль і завдання кожного товариства і тут нема чим хвалитися. Якщо однак згадуємо це, то радше в цілі звітування перед ширшим загалом, якого маленькою клітиною громада себе уявляє.

В часі від червня 1950 р. до березня 1951 р. українсько-американська Громада на святочних Сходинах відзначила річниці: Листопадового Зриву та смерти Князя української церкви Митр. Андрія Шептицького, смерти ген. Тараса Чупринки, та річницю проголошення Державности і Соборности Української Держави 1918-1919 рр. На програму складалися — вокальні точки, реферати, деклямації і музичні точки. Крім цього влаштовуємо Святочні і розривково-товариські імпрези, як Святу Вечерю і Маланин Вечір. З нагоди жалобної Академії, присвяченої пам'яті ген. Т. Чупринки, ухвалено відповідні резолюції, які в англійській мові розіслано місцевій пресі та визначним особам стейту Колорадо. — Управа включалася теж в акцію УККту — розсилки заяв сенаторів Ліпмана і Смита, визначним особам нашого стейту. — Згадати треба було б теж гр. кат. Службу Божу, яку відправив о. д-р В. Блажейовський для членів нашої громади. Сподіємося, що його душпастирські обов'язки дозволять йому знову приїхати сюди з Канзас на Великодні Свята.

Не хочемо дальше розводитися над цими речами, тим більше, що цей допис хочемо використати ще в іншій цілі. В останньому часі почали напливати на адресу нашої громади, як теж на адреси поодиноких осіб листи з проханням інформацій про Денвер і Колорадо, можливості замешкання і праці. Не знаємо, що більш спонукує людей думати про переїзд сюди: страх перед атомовою бомбою, чи погані кліматичні умовини. Факт, що листи приходять і кожному треба відписати. А сподіємося, що є теж одиниці, які теж носяться з подібними думками, та прямо не знають, до кого звернутися за інформаціями. Хай отже тих кілька рядків безсторонньої інформації послужить їм усім у їх плянах та калькуляціях.

Автор цих рядків читав недавно в місцевому „Денвер Повст", що в Денвері приєржано двох молодців з Шікаго, які начитавшись в коміксах і „вайлд-вест" романах про ковбоїв, шукачів золота, прерії і степи, рішили самі закоштувати на місці оцього романтизму. Роздобувши трохи грошей вибралися в дорогу і прибувши до Денверу страшенно розчарувалися, коли замість уявлених ковбоїв, бльокгавзів і інших реквізитів з авантуричних повістей, застали тут місто не дуже менше від Шікаґа. Подібне поняття про Денвер має неодин з наших людей. Листи — повні співчуття для тих, що сюди приїхали, найкращим доказом цього. В дійсності, Денвер, столиця Колорадо, числить згідно з останніми переписом населення 425,000 мешканців і є, або принаймнеє уважає себе духовою метрополією цілої Імперії Скалистих Гір, цебто усіх стейтів, що лежать в сусідстві цих гір. Саме місто молоде, як більшість американських міст. Тому сто літ тут дійсно були тільки буряни і безчисленні стада буйволів. — Але тепер Денвер стало розростається і домн ростуть мов гриби по дощі. Найкращою реклямою для Денвер є те, що різні федеральні установи навипередки хочуть перенести сюди свій осідок.

Денвер положений на височорівні, 1 милю над поземом моря. Близькість скалистих гір (Рокі Мавнтейнс), що лиш частинно відповідають своїй назві, бо в більшості порослі шпильковим лісом, чим і нагадують наші Карпати — брак численних фабрик, що затроювали б пропитне своїми димами, ну і високе положення, — створюють тут здоровий клімат. Не диво, що в кожному числі „Денвер Повст", зараз під наголовком, грубими буквами вписано: — „Денвер, клімнатична столиця світу". А щоденний метереологічний комунікат має наголовок: „Це є привілей жити в Кольорадо", бо на 365 днів в році лиш яких 60 днів є хмарних.

Головно хворі на легені тут себе добре почувають. А жидівський загальний шпиталь — призначений виключно для боротьби з тою недугою — не замикає своїх дверей перед ніким (без огляду на расу чи релігію) і за лікування не побирає ніяких оплат.

Перехід від зими до літа і від літа до зими майже непомітний. Одного тижня ще сніг і морози, а на другий вже гаряче як в літі. Зима довга, але переплітана гарячими днями. Досить багато снігу, але морози довго ніколи не тривають, хоча часами доходять до —30 степенів (наших —34). Літо довге і сухе. Бувають періоди, де температура доходить до — +90 степенів (наших +32), але які ці дні відмінні від цих филаделфійських. Автор цих рядків з жахом пригадує собі ці три тижні у Филаделфії літом, коли в день і в ночі мав враження, що ходить в мокрому купелевому строю, і ніде не міг знайти пільги від того пересиченого вогкістю горяча. — Тут сонце пече, — а білля сухе. А в ночі з гір спливає прохолода і чоловік вдихає оцей цілющий бальзам, що дає свіжість і відпочинок.

Але час покінчити поему про клімат, а перейти до більш реальних речей.

Зарібкове питання. — Більшість наших людей, що приїхали сюди, почивали працювати в ресторанах, кухнях, готелях чи шпиталях. З огляду на кліматичні відносини, тих інституцій тут дуже багато, і на початок все можна знайти в них працю. Друга справа, — що платня там досить низька. Початкова платня 60 центів а то й менше на годину, а всякі підвишки кінчаються на 75 центах. То не диво, що ніхто довго там місця не загріває, і поволи змінюють місця праці, відкриваючи що-раз нові можливості і перетягаючи там других. Відрадним явищем є факт, що великий процент наших людей працює у своєму фахові, чи то в дослідних лябораторіях чи бюрах. Але і тут відносно низькі платні. Автор допису працює на пр. в гумовій фабриці, одній з найбільших у цілій Америці і того уважається за кваліфікованого робітника осягнув дол. 1,30 на годину засадничої платні і на тому крапка. Зрештою ці, що будуть читати повищі дані, — можуть самі зробити найкращі висновки, порівнявши все з платнями на свойому терені.

Вкінці справи помешкання. Це питання автор свідомо полишає на сам кінець, бо цим хотів би дещо зрівноважити свої оптимістичні рядки з першої частини і тим додати цілості більш безстороннього характеру. Питання мешкання тут дуже пекуче, головно для родин з малими дітьми. Кожний хто вибирається в розшуки за помешканням, мусить бути приготованим на перше питання: „чи є у вас діти", а в разі потвердужочої відповіді мало потішаюче: „дуже мені прикро..." Це можна пояснити фактом, що в Денвер немає таких чиншових кам'яниць, як на сході і люди живуть в однородинних домиках. Коли хтось і хоче резиґнувати із частинної приватної вигоди, то воліє мати самітного чи бездітне супружжя, як родину з дітьми. А цілих хат чи апартаментів на винайм обмаль і то дуже дорогі. За дво-три кімнатне помешкання треба нормально платити 60-80 а то і 100 долярів в місяць. Тому родини стараються купувати хати на сплати і маємо тут вже кілька домовласників з-поміж нових іміґрантів. Для самітних чи бездітних справа представляється краще. Можна легше знайти окрему кімнату чи дві в приватних людей або в так зв. апартаментових домах і то не дуже дорого.

Так, в загальних рисках, — виглядає життя в Денвері. — Можливо, що в тому коротко му перегляді пропущено деще, але загальний образ можна було — здається — собі відтворити, а така є мета нашої дописі.

Л. К.

ТРУДНОЩІ У ВІДНОСИНАХ ДО КАНАДИ

Торонто, Канада. — Канадійський секретар закордонних справ Лестер Б. Пірсон заявив, що відносини між ЗДА й Канадою перестали бути такими легкими, як були давніше. Він сказав, що Канада не хоче тепер бути відгомоном чойогось голосу і затримує собі право критикувати „нашого великого приятеля, Злучені Держави". Теж сказав Пірсон, що Об'єднані Нації не мають бути „інструментом якоїсь однієї країни" і що вже час перестати Америці говорити, що Канада має виконати якусь частину своєї праці, а щойно тоді Зда зроблять свою пайку.

ДОЛЛЕС ЇДЕ ДО ЯПОНІЇ В СПРАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ

Вашингтон. — Президент Труман доручив загальному амбасадорові Джанові Фостерові Доллесові вибратися на короткий побут в Японії для віднови дискусії над мировим договором з Японією. Він мав би поінформувати нового верховного командувача, генерала Метю Б. Риджвея про зміст мирового договору і про найважніші переміни у відносинах до Японії під теперішній час. Це зв'язане теж з перебранням влади військового губернатора Японії від ген. МекАртура.

Новоіменований командант Восьмої Армії в Кореї, лейтнант-генерал Джеймс А. Ван Фліт, приїхав до Вашингтону з Флориди і відїздить якстій до Японії.

КООПЕРАЦІЯ МІЖ АМЕРИКОЮ Й БРИТАНІЄЮ В СПРАВІ ІРАНСЬКОЇ НАФТИ

Вашингтон. — Злучені Держави й Великобританія звернулися спільно до Ірану з пропозицією наладнати спір за нафту у такий спосіб, як давніше наладнувано труднощі при втримуванні іранської державної незалежности. Комунікат, оприлюднений департаментом стейту, пригадує Іранові, як то в порозумінні з Великобританією Злучені Держави помагали іранському урядові втримати незалежність країни. Представники Америки й Британії відбули конференцію з іранським амбасадором у справі вивлащення Іраном нафтових піль, приналежних Англо - Іранській Нафтовій Спілці. Амбасадор заявив, що голосування іранського парляменту виявило тільки волю народу, одначе уряд не відкидає можливости порозумітися з Великобрітанією й Америкою в справі нафти і продавання земного олію.

КАНАДА МАЄ БЮДЖЕТОВУ НАДВИШКУ

Оттава, Канада. — Міністер фінансів Аботт оприлюднив, що домініяльний бюджет за скарбовий рік 1950-51 має надвишку на $203,456,000. Це вже п'ятий з черги бюджет з надвишкою від закінчення війни. Попередній бюджет мав надвишку на $131,525,000. Канадійський краєвий довг зменшився в теперішньому скарбовому році до $11,441,100.000.

ФИЛИПИНИ ЗАПРОШУЮТЬ Ген. Мек Артура

Маніля, 12. квітня. — Негайно після повідомлення про відставку ген. Мек Артура, — филипинський президент Ельпідіо Квіріно запросив його до Филипин „на найбільший заслужений відпочинок" в країні, яку ген. Мек Артур визволив.

АКЦІЯ ЗА ВИСИЛКОЮ ДАЛЬШИХ ВІЙСЬК О. Н. ДО КОРЕЇ

Об'єднані Нації, Н. И., 11 квітня. Представництво Злучених Держав в Об'єднаних Націях веде від деякого часу акцію в справі висилки дальших контингентів військ поодиноких країн до боротьби проти червоних в Кореї. Досі ця справа велася безпосередньо між Америкою та поодинокими країнами, які беруть участь у війні в Кореї. Теж тепер на найближчу мету не плянується ще будь-якого загального заклику, тільки провірюються можливості збільшення аліянтських збройних сил в Кореї, якщоб зайшла така потреба, що може наступити з новим сподіваним наступом червоних. Теж аліянтське командування на Далекому Сході в останньому часі висловлювало побажання відповідного збільшення аліянтських збройних сил на фронті, щоб бодай частинно вирівняти чисельну перевагу ворога.

КОМУНІСТИЧНИЙ СЛІД В АМЕРИЦІ

Ню Йорк. — Джекоб Смолянскі, уроджений в малім українськім селі коло Києва, провів дитячі роки на ріці Буг. Він приїхав до нашого краю тому сорок років" — так починає Орвил Прескот в Н. И. Таймсі рецензії книжки „Комуністичний слід в Америці", написаної згаданим імігрантом з України. Смолянскі вважає себе за професійного детектива, крім того він був на розвідчій службі американської армії і мав нагоду зазнайомитися з сотками соток комуністів, про яких він пише в своїй книжці. Він представляє багатьох з них як ошуканців і дурисвітів, а інших як фанатиків. Попри те він подає методи комуністів при викликуванні страйків і таких заворушень, як расові заворушення в Дітройті в 1943, або марш ветеранів до Вашингтону за здобуття бонусу в 1932 році. До інтересних вісток, ним поданих, треба вважати інформацію про приміщення головної кватири Комінформу на дворі коло Букарешту, де працює 700 специялістів для складання політичних змов".

● **Альбанія звернулася** до Об'єднаних Націй з обвинуваченням проти Греції, заявляючи, що грецькі літаки впродовж лютого десять разів порушили альбанську територію та що грецькі вояки стріляють на альбанських прикордонних сторожів.

● **Добровільні жертви на втримання Метрополітен Опери** в Ню Йорку принесли $570,000. Ще треба призбирати $180,000, щоб осягнути бажану висоту жертв.

МЕК АРТУР ПРИЙМАЄ БИЗНЕСОВУ ОФЕРТУ

Форт Майерс, у Флориді. — Джеймс Г. Ранд, предсідник корпорації Ремінґтон-Ранд, яка виробляє машинки до писання і бюрове приладдя, виявив, що ген. Доґлес МекАртур прийняв бизнесову оферту, поставлену йому цією фірмою. Він каже, що впродовж 90 днів МекАртур приступить до цеї корпорації і візьме діяльну участь у її справах. Ранд каже, що він надіється зустрінути генерала незабаром після його приїзду до Злучених Держав. Він поселиться мабуть у стейті Конетикат, щоб дати спроможність свому синові ходити до американської школи, бо досі він не міг цього зробити.

ВІДПРАВИЛИ З ВАЖЛИВОГО СТАНОВИЩА ВИСОКОГО УРЯДОВЦЯ

Вашинґтон. — Резервовий морський командувач д-р Стефан Брунауер і його жінка Естер Коукін Брунауер, дістали звільнення з високих урядових становищ з неоприлюднених причин. Він був головою секції вибухових дослідів у воєнній фльоті в характері цивільного урядовця, з річною платнею $11,200; вона була посередницею між департаментом стейту і Виховно - Науковим Бюром при Об'єднаних Націях, побираючи річно $9,000. Закиди проти нього підніс був в Конґресі сен. Джозеф МекКарті рік тому. Брунауер походить з Угорщини, жінка уроджена в Америці.

● **Сенатор Чарлс В. Тобі** з Ню Гемшир рекордував точно телефонічні розмови з президентом в справі Фінансової Корпорації Відбудови. У розмовах містяться закиди президента проти конґресменів, які вживали своїх впливів при виробленні позичок. Секретар Білого Дому каже, що президент страшенно розлючений поведінкою сенатора, одначе годиться на оприлюднення кожного слова з розмови.

● **Федеральне Слідче Бюро** обіцяло співпрацювати з нюйорською поліцією при недопущенні до саботажу підчас виімкового стану. У цій справі директор поліції Тома Морфі відбув конференцію у Вашинґтоні.

● **„Сироватка правди"** не є непомильна, ствержує психіятр д-р Рол Г. Гоч з Ню Йорку. У деяких випадках пробували вживати цеї сироватки для добуття правди від осіб запідозрених у проступках.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. І. Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. квітня, о год. 2-ій пополудні, в приміщенні шкільної залі укр. прав. церкви при 45-47 Hope Ave. Є важливі справи, а тому присутність всіх членів обовязкова. Проситься членів о вирівнання своїх вкладок. — В. Бродський, предс.; П. Величко, рек. секр.; В. Табачук, фін. секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 15-го квітня, в год. 2-ій пополудні, в парафіяльній галі, 235 Карбон вул. Уряд просить членів явитися на збори та вирівняти свої вкладки. — За уряд: М. Брус, пр.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 16. березня 1951 р. помер у 43. році життя член від. 367 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. И.,

МИКОЛА СИПЯН

Покійний родився в місті Ню Йорку, а до Союзу приступив в 1948 р. Полишив у смутку жінку Катерину, дітей Едварда й Емму, братів і сестер.

Похорон відбувся 20. березня з церкви св. Йосафата при участи родини й приятелів. — В. Й. П.! В. Попович.

● **Британський уряд повідомив**, що він не включить в свій договір з Єгиптом згоди на відкликання військ зі Суезу без окремої апробати парляменту.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

● РОЗШУКИ ●

Пошукую своїх сусідів зі старого краю, а саме: **М. БОСАК, Н. БОСАК і М. ГРИЦЬ** зі села Поляна, пов. Перемишль, Зах. Україна.
ІВАН ХОМІЧАК
син Миколая
329 Kent Ave., Brooklyn, N. Y.

Пошукую **МИКОЛУ ФЕРЕНЦ** зі села Малий Заланів, повіт Рогатин, Галичина. Пошукує **МИРОН ФЕРЕНЦ**, син Миколи Ференц. Моя адреса:
14 FIRST AVENUE (Apt. 15)
New York 3, N. Y.
Краєві газети прошу про передрук.

Пошукую **ГАРАСЕМЕНКА** Семена і **ІВЧЕНКО** Марію, які перебували в 1949 р. в Авгсбурзі (Амер. Зона Німеччини). Відомості прохаю писати на адресу:
ВАСИЛЬ ЛЮБЕЦЬКИЙ
3444 Martin St., Detroit 10, Mich.

Іван Останчук і Влодко Кукурба пошукують своїх кузинів: **КАРОЛЯ МЕЛЬНИКА** і його двох братів. Кароль був 1936-37 в Коломиї та оженився з Оленою та має сина. В 1937 році вернувся до Америки і мавби проживати в Ню Йорку. Голоситись до: Wolodymyr Kukurba, 3862 — 30th St., Detroit 10, Mich.

● РЕАЛЬНОСТИ ●

З причини смерти мужа продаю **ДІМ** з 5-ма кімнатами і гросернею в Jersey City. По ближчі інформації телефонувати між 4—9 p.m. до DEleware 2-8530.

ДОБРА НОВИНА для терплячих на болі ревматизму, недомагання жолудка, не стравність, обструкції, міхури, катар жолудка, каміння, як рівнож шкірні хвороби як екзема, прищі, всякого рода сверблячки, недомагання нирок, біль голови, потовчення тіла, вивихнені сустави, цукриця, перестуда, кашель, дихавиця, нервовість і інші хвороби, терплячі знайдуть полекшу при вживанню наших зіль, які імпортуємо з Індії і Китаю. Якщо терпите на якесь недомагання просимо писати до нас по безплатний циркуляр адресуючи: Bradley Herb Tea Co., Box 224, Cooper Sta., New York 3, N. Y.

● ПОМЕШКАННЯ ●

Гарне сонячне **МЕШКАННЯ** сейчас до винайму. Знамените получення до Ню Йорку й Джерзі Сиці. — Tymkiw, 109 Second St., Hoboken, N.J.

● РІЗНІ ОГОЛОШЕННЯ ●

ПОВІДОМЛЕННЯ

ПАМЯТАЙТЕ, що в неділю, 24-го червня 1951 р. буде **ВЕЛИКА ПРОГУЛЬКА КОРАБЛЕМ** (Boat-Ride) з портів Newark і New York.

УПРАВА
Ukr. Am. Businessmen Ass'n.

● Книжки-Журнали-Картки ●

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
роботи мистців: Миколи Бутовича, Якова Гніздовського і Ярослави Сурмач. 15 за $1.00. 100 за $6.50. Замовлення посилайте на адресу:
SURMA
11 E. 7th Street. New York 3, N. Y.

● Професійні оголошення ●

Д-р М. МАЙЗЕЛ
лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, шкірні, загальне ослаблення, нирки й міхурі, ревматизм переводить аналізу крови й сечі.
Провірка $3.00.
107 E. 17th St., NEW YORK CITY коло 4-тої Евеню і Юніон Сквер.
Години: Щодня 10—1 сполудня і 4—7. У неділі 11 ранку до 1 попол.

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружних дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. В неділі від 11. до 1. попол. Еґзамінація $3.00.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Flouroscopy, X-ray Electrocardiography, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружних дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

Dr. J. DERUHA
128 EAST 86th STREET
New York City
над станцією собвею Лексінґтон Евеню.
Місце має осередне положення, доступне з усіх боків.
Окремі ждальні для жінок.
Ординує в будні дні: 10—2 і 4—9 год.
Особливу увагу звертає на недуги мужчин і жінок, неправильности й ослаблення. Якщо маєте які труднощі зі здоров'ям тіла або ума, порадьтеся мене з повним довір'ям. — Точні оглядини, включаючи й провірку крови, $3.
ПОКІНЧИВ СТУДІЇ В ЕВРОПІ.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ.

GR. 7-8951

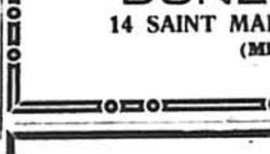
КУРСИ МЕХАНІКИ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ Інструктори фахівці. Зал. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10th St.
NEW YORK CITY

EVergreen 3-4416—4450
Maple Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Deliveries to Brooklyn, Queens & Manhattan.
Українське підприємство
ФЕДЬКА КУДЛАК

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ ВЗУТТЯ
„ГОВЕРЛЯ" ("HOWERLA SHOES")
203 Springfield Ave. (біля Prince St.), NEWARK, N. J.
Продаж мужеської і жіночої та діточої обуви із знаних американських фірм взуття (nationally advertised brands), різних шкіряних виробів, жіночих торбинок, рукавичок, панчіх та скарпеток.

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА
ВЛАСНОГО ВИРОБУ
КАПЕЛЮХИ
з найліпшого фільцу.
ВІД $3.95
ДО $12.50.
Відновляємо куплені у нас капелюхи.
Нові весняні моди в різних красках.
ПРОДАЄМО ШОВКОВІ КРАВАТКИ, ПАСИ І ШЕЛКИ.
(Говоримо по українськи)
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Між 2-ою і 3-ою Евеню.)
Телефон: GR 5-3733

УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

ДЯКОВЧИТЕЛЬ потрібний в українській православній парафії св. Вмч. Димитрія в Картерет, Н. Дж. Обсяг діяння: ведення хору — пісні церковні й народні; спів хором в неділі й рокові празничні свята, самолівкою в будні, святочні дні, при виконуванні треб — гал. напів; підготовка й виведення національних свят — Шевченка, Дня Матері, Листопадового Свята, Злуки Укр. Земель і ін., і вистав; взірцеве ведення української діточої школи, участь в навчанні релігії; знання англійської мови — хоч би й частинне — пособить; бажані поручаючі листи. Платня згідно з умовою. При бажанні соціяльне забезпечення. Два тижні вакацій з платнею. Прихильне відношення громади певне, сумлінна праця ціниться. Година їзди до Ню Йорку. — Зголошуватись до:
ST. DEMETRIUS CHURCH COMMITTEE,
641 Roosevelt Avenue Carteret, N. J.

НА ПРОДАЖ
ФАРМИ — ГОТЕЛІ — БАР-ҐРИЛС — ДОМИ

1—250 АКРІВ — 2 доми, обора, машинерія, власний став. Ціна $27,500. Надається на молочну фарму або пенсіонат.
2—170 АКРІВ — дім 10 кімнат, обора, фармерська машинерія, потік перепливає через фарму. Ціна $10,500.
3—111 АКРІВ — 2 доми, надається на молочну або курячу фарму. Ціна $19,500.
4—140 АКРІВ — овочева фарма, 3 доми, 3 обори, в дуже добрім положенні при стейтовій дорозі, близько міста.
5—240 АКРІВ, велика обора, 48 дійних коров, різна фармерська машинерія, дім 10 кімнат. Місячний дохід за молоко $1,500. Ціна $65,000.
6—100 АКРІВ, великий дім з оборою, потік перепливає через фарму. Ціна $12,000.
7—5 АКРІВ, дім 6 кімнат, близько міста. Ціна $8,200.
8—5 АКРІВ, при головній дорозі, дім 5 кімнат. Ціна $3,800.
9—ГОТЕЛЬ, 20 покоїв до винайму, бар-ґрил, при головній дорозі. Ціна $39,500.
10—ГАЗОЛІНОВА СТАНЦІЯ з кіоском, при дорозі, дім 6 кімнат і 2½ акрів землі, курник, ґарадж. Ціна $10,500.
11—БАР-ҐРИЛ, мурований дім 6 кімнат. Ціна $8,500.
12—ГОТЕЛЬ, 12 покоїв, бар-ґрил тільки один в місті. Ціна $19,500.
13—МУРОВАНИЙ ДІМ, 30 покоїв, 2½ акрів землі, вигляд на ріку, веслування, купання, риболовство. Ціна $16,500.
14—4 АКРИ, дім 10 кімнат при головній дорозі, автобус стає коло хати. Ціна $6,500.
15—ПЕКАРНЯ і "lunch room", 5 кімнат над склепом при 2-ій Евені. Загальний тижневий прихід приблизно $800. Ціна $6,200.
16—СКЛЕП з ЦУКОРКАМИ, кімнати позаду. Тижневий загальний прихід $350. Ціна $4,500.
17—ГАЗОЛІНОВА СТАНЦІЯ, 6 cabins при головній дорозі. Ціна $15,500.
18—ГРОСЕРНЯ, 2-фамілійний дім на розі. Добре для спільників. Ціна $24,500.

Маємо великий спис фарм, домів і підприємств. Різні асекурації оплачується по цінах головного бюра. Обслуга даром.

STEPHEN D. SATZEWICH
REAL ESTATE & GENERAL INSURANCE
32 EAST 7th STREET NEW YORK CITY

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА РОБІТНЯ В НЮ ЙОРКУ
Roman KUSSOFF
41 W. 57th Street (5th Floor), NEW YORK CITY
(близько Шостої Евеню)
Коли задумуєте справити нове футро, перемоделювати, направити, так порадьтеся в цій справі з досвідченим скірником **Романом Кузевом**. Він напевно подбає, щоб ваше футро, джакет чи ковнір були зроблені по найновішим фасонам, солідно та з найкращих матеріялів. **Ціни приступні.**
Інформації на телефон: PLaza 9-4238.

В. Володимир Пархуць
український погребник
Відповідний гідний похорон по умірковaній ціні.
Модерна Каплиця БЕЗПЛАТНО
Кличте в день і в ночі:
WOODROW W. PARCHUC
Funeral Director
Licensed New York & Connecticut
439 E. 5th St., New York City
Tel. ORegon 3-2057
S. PARCHUC — Notary Public

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET
cor. Warren Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

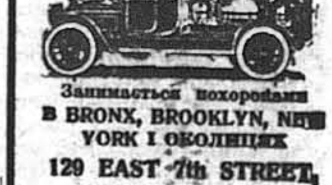
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як ... $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 2572. Четверо очей краще ніж двоє

„Як тебе називати?" — запитав Тор. „Я називаюся Язон Ґрідлі" — відповів американець. — „Язон? Таж то Тарзан згадував таке ім'я!"

„Тарзан!" — викрикнув Ґрідлі. „То ти бачив Тарзана? То він живий?" — говорив повільно Тор. „Тарзан згинув. Його схопив тіпдар"

„Чи ти любив його?„ — запитався Тор. — „Так" — сказав Ґрідлі. — Теж і я любив його, одначе не міг врятувати. „Куди ж ти йдеш, Язоне?"

— запитав Тор, коли Ґрідлі вставав. „Я мушу найти Яну" — сказав Ґрідлі. „Коли так, ми шукатимемо разом" — сказав Тор.